

Standpunt

Zwarte en witte scholen

Algemeen

In het algemeen geldt dat maatschappelijke problemen op kindervoeten de school binnen komen. Tevens geldt dat een school de kleur van zijn omgeving aanneemt. Een plattelandsschool zal veelal een plattelands karakter hebben, een stadsschool een stedelijk karakter. In het zuiden van het land zijn veel katholieke scholen, in het noorden en op de Veluwe veel christelijke scholen. In de grote(re) steden wonen veel allochtonen. De schoolbevolking is een afspiegeling van zijn directe omgeving. Deze kan zowel heterogeen als homogeen zijn samengesteld. De ene school is de andere niet.

Een maatschappelijk probleem

'Zwarte en witte scholen' wordt als een maatschappelijk probleem, veelal doorvertaald naar een probleem van het onderwijs, gedefinieerd. Een tweedeling in de samenleving op grond van etniciteit zou een maatschappelijk probleem zijn als deze intentioneel wordt gecreëerd. Dat is niet aan de orde. Eerder is sprake van een ongecontroleerd proces, dat zijn eigen voortgang kent. Dit proces wordt veroorzaakt door enerzijds de vrije schoolkeuze van ouders, anderzijds door het volkshuisvestingsbeleid. Beide factoren liggen buiten de (invloedsfeer van) de sector onderwijs.

Flankerend beleid

Onderwijskansen en etniciteit zijn geen onlosmakelijk aan elkaar verbonden begrippen. Toch kan onderwijsbeleid bijdragen aan 'gemengde' scholen, waar kinderen voor hun ontwikkeling veel baat bij hebben. Wanneer scholen worden benut om onderscheiden etnische groepen bijeen te brengen, dan kan dat echter niet gebeuren langs de weg van het onderwijsaanbod zelf. Dat moet immers op alle scholen kwalitatief goed zijn. Extra faciliteiten indien nodig in specifieke situaties zijn al jaren gemeengoed. Als het onderwijs al kan bijdragen aan een kentering in het proces dan kan dat uitsluitend door middel van flankerend onderwijsbeleid.

Aantrekkelijk maken

De school moet opvallend aantrekkelijk worden. Extra activiteiten naast het onderwijsprogramma, al of niet in het kader van een 'brede school', door derden georganiseerd in het schoolgebouw of door de school geïnitieerd daarbuiten, kunnen de school als 'verzamelpunt' zo aantrekkelijk maken dat er een

grote aantrekkingskracht voor iedereen van uit gaat. Daarnaast kan in een schoolgebouw extra worden geïnvesteerd om het ook fysiek een aantrekkelijke uitstraling te geven.

Spreadingsbeleid

De Vereniging Openbaar Onderwijs heeft zich bij eerdere gelegenheid uitgesproken tegen een beleid gericht op spreiding van leerlingen. De belangrijkste motieven daarvoor zijn dat de keuzevrijheid van ouders en leerlingen het primaat heeft en het verplaatsen van leerlingen nadelige gevolgen heeft voor hun dagelijks leefklimaat (na school direct spelen in de buurt met schoolvriendjes en -vriendinnetjes). De keuzevrijheid wordt versterkt wanneer alle (bijzondere) scholen algemeen toegankelijk worden. Een centraal inschrijvingspunt in combinatie met een helder moment waarop leerlingen kunnen worden ingeschreven geeft schoolbesturen een kans meer gemengde scholen te verwezenlijken. Initiatieven van ouders om gemengde scholen te realiseren zijn positief te waarderen, maar leiden niet tot een structurele oplossing. Daarvoor zullen tussen de (landelijke en/of lokale) overheid en de schoolbesturen afspraken moeten worden gemaakt, zoals in Nijmegen.

Almere, 2009